

Реформа може відбуватися як за ініціативою державної влади («згори»), так і з місцевих громад («знизу»). Досвід країн ЦСЄ свідчить, що більш успішно реформи здійснюються в другому випадку. Існує багато форм проведення реформ, елементи яких можуть бути використані лише з урахуванням можливостей, культурних традицій, регіональних особливостей, культурних традицій, регіональних особливостей кожної країни.

Ще одним висновком щодо досвіду країн ЦСЄ в адміністративно-територіальних реформах, є переконання в тому, що реформа має здійснюватися заради реформи, а не в ім'я вступу до ЄС. Цей процес є складним і потребує поміркованого підходу. Розроблення нового законодавства має передувати практичним крокам, адміністративна реформа – реформі територіального поділу, а будь-які дії мають здійснюватися лише тоді, коли будуть зрозумілими та прийнятними для більшості населення [Див. : 2].

Таким чином, у сучасних умовах розвиток форм і методів взаємодії систем державного управління і місцевого самоврядування з неурядовими організаціями та громадянами в процесах управління можна вважати органічно пов'язаним з перетворенням самих цих систем та системи влади загалом.

Література

1. Нагорний С. Адміністративно-територіальна реформа в країнах Вишеградської групи : висновки для України / С. Нагорний // Зовнішні справи. – 2011. – № 5-6. – С. 24-27.

2. Гнидюк Н. А. Розширення Європейського Союзу та досвід реформ країн ЦСЄ у контексті приєднання до ЄС : навч. посіб. / Н. А. Гнидюк, С. Ф. Федонюк ; за заг ред. : М. Бойцуна, І. Грицяка, Я. Мудрого та ін. – К. : Міленіум, 2009. – 353 с.

Олійник Н.М.

аспірант

Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна»

ФЕНОМЕН ГЛОБАЛІЗАЦІЇ У СУЧАСНОМУ СВІТІ

Історичні витоки глобалізації по-різному трактуються дослідниками. Хтось вважає, що глобалізація відображає соціальний розвиток, і цей процес розвивається вже близько 2000 років. Хтось схиляється до думки, що глобалізація виникла в епоху античності, хтось пов'язує її з розвитком науково-технічного прогресу у 60 рр. 20 ст., інші – з промисловою революцією у Європі у 18 ст., а дехто – з епохою світових воєн. Багато вчених надають великого значення впливу закінчення холодної війни і розвитку інформаційного постіндустріального суспільства.

На мій погляд, глобалізацію варто розглядати з часу введення до наукового обігу поняття «глобалізації» у 80 рр. 20 ст. і початку активного дослідження цього явища. Спільною позицією науковців є багатовимірність глобалізації, у тому числі, така позиція стосується соціально-трудових відносин. Особливу увагу науковці приділяють міграції, яка є не тільки актуальною в наш час, а вже була на вістрі історії упродовж тисячоліть.

Так, дослідник Н.П.Тиндик досліджує трудову міграцію в епоху глобалізації. Науковець визначає позитивні та негативні наслідки трудової міграції. До позитивних відносяться – здатність процесів трудової міграції пом'якшити умови безробіття, додаткові джерела валютних надходжень для країни-експортера, набуття мігрантами нових знань та досвіду. До негативних – проблема інтелектуальної міграції, бажання приховати зароблені доходи, тенденції зростання споживання зароблених за кордоном засобів [1, с. 6].

Загалом, «Людство сьогодні перебуває в такій ситуації, коли різні цивілізації повинні навчитися жити поряд у глобалізованому світі, взаємно збагачуючись. Відсутність діалогу може призвести до непорозуміння, напруженості, зіткнень. Світовий порядок, заснований на діалозі, є найнадійнішим засобом попередження зіткнення культур, цивілізацій. У дослідженні автор наголошує на існуванні, на його погляд, двох типів глобалізації – універсальний процес глобалізації (вестернізація) та локально-цивілізаційна глобалізація, яка продукує виникнення нових типів ідентичності [2, с. 171].

Так як глобалізація – явище багатоаспектне, висвітлення різних аспектів накладають відбиток на позиції висвітлення глобалізації різних авторів. Хтось розглядає її лише з одного боку, хтось – з іншого.

О. Потехін вважає, що «відвернення глобальних конфліктів, тяжка робота на благо світу – це основна мета, заради досягнення якої національна стратегія безпеки повинна зосередитись на паралельному і взаємно підсилюючому знешкодженні всіх цих загроз» [3, с. 13].

Основною рушійною силою глобалізації автор вважає інформаційну революцію, а двигунами глобалізації – розвиток глобальної капіталістичної системи, де держави суперничають між собою у багатополлярному світі, зниження вартості факторів виробництва, зокрема, зв'язку і транспорту та поява структур промислово розвинених країн на міжнародній арені [3, ч. 8].

Інше визначення глобалізації дає Т.О. Фролова: «Глобалізація – це феномен, що виникає на певному рівні розвитку, коли криза європейської культури, що виступає у вигляді кризи європейського раціоналізму, історизму і гуманізму, набуває глибини та масштабу, коли під сумнів ставляться головні постулати, що знаходяться в основі проекту модерна, коли різко знижуються роль та значення національної держави і реальна влада переходить у руки ТНК, коли формуються структури інформаційного суспільства і зникають останні перешкоди на шляху переміщення капіталів, товарів, робочої сили та потоків інформації» [4, ч. 119-120].

Варто не забувати, що у світі відбуваються нарешті не кількісні, а якісні зміни, а сучасне суспільство знаходиться у перехідному стані до іншої двополярності або мультиполярності.

Деякі вчені ототожнюють процес глобалізації зі сталим розвитком. Натомість, наприклад, М.В. Фоміна вважає, що це два абсолютно різні процеси, адже глобалізація спрямована на створення єдиного економічного простору для примноження прибутків, відповідно, основною метою сталого розвитку автор вважає співвідношення в системі «економіка-екологія» [5, ч. 102-105].

На моє переконання, і глобалізація, й сталий розвиток мають бути націлені на подолання бідності та створення умов рівності життя всіх націй і національностей ойкумени.

До слова, дослідник наголошує на циклічності сталого розвитку, а глобалізацію трактує як черговий етап еволюції. Можна не погодитись з таким визначенням, адже багато науковців виділяють різні цикли у розвитку глобалізації, як і різні цикли сталого розвитку. Глобальний розвиток, по своїй суті, передбачає поступовий перехід від нестабільної системи до стабільної або стійкої, а сталий розвиток – це стійка стабільна система. Проте, на мою думку, саме сталий розвиток має стати наслідком та результатом розвитку в епоху глобалізації. І сталий розвиток має бути продовженням та доповненням глобалізації.

М.А. Джаман та П.В. Шуканов наполягають на обов'язковому врахуванні природно-генетичного і етнографічного зв'язку між суспільством і середовищем його проживання при дослідженні глобалізації. Вчені переконані, що за умови знищення етнічної основи, деградує і все середовище [6, с. 133].

Однією з найбільших проблем сучасності залишається проблема подолання бідності та злиденності. Зменшити глибину міждержавної стратифікації, перерозподілити природні ресурси для забезпечення всього людства не вдалося жодній країні, а сама проблема зближення держав за рівнем життя все ще залишається теоретичною.

На мою думку, обговорення та подолання глобальних проблем людства має знаходитись в площині міжнародних організацій та об'єднань держав. Адже, важко уявити, щоб одна країна з високим соціально-економічним розвитком, віддавала частину своїх коштів для виживання населення, наприклад, для подолання бідності в Африці, на постійній основі. За сьогоденної світової структури така ситуація можлива тільки в межах наддержавних об'єднань.

Проте, саме поняття бідності теж не однозначне. Так після світової кризи 2008 р. багато країн Європейського Союзу не вважають себе достатньо забезпеченими навіть для покриття власного дефіциту бюджету чи забезпечення державного апарату. З іншого боку, для країн в найбідніших куточках планети, досягнення такого рівня розвитку вважається чимось на кшталт утопії. Тому глобальні проблеми такі ж неоднозначні як і сама глобалізація.

Багато науковців вважають, що глобалізація послаблює функцію держави-нації. Проте, навіть, якщо прийmemo таку ж позицію, цілком зрозуміло, що коли відмирає старий організм – народжується новий.

Світова співдружність за останні десятиліття поповнилася не тільки новими державами, але й новими інтернаціональними об'єднаннями. Баланс інтересів держав та міжнародних об'єднань – єдиний можливий спосіб виживання людства. Державам, які зараз є акторами на світовій арені потрібно докласти максимум зусиль для подолання проблем глобалізації, адже глобалізація з кожним днем множить кількість загроз і небезпек.

На мою думку, вже в найближчому майбутньому країнам доведеться долати глобальний конфлікт розвитку, навчитись співпрацювати в системі інтеграції, знаходячи нові ходи на глобальній шахівниці для виживання та на благо всього людства. Глобалізація – аритмічна, проте саме вона породжує безальтернативність пошуку подолання цивілізаційної кризи та вироблення нових стратегій дорожньої карти розвитку людства. І варто пам'ятати, що саме людина залишається єдиним носієм знань, а отже, має керувати процесом глобального розвитку людства.

«Сучасного у певному сенсі взагалі не існує, воно є містком між минулим і майбутнім. Хоча майбутнє не є предметом історичної науки, оскільки вчинки та дії як такі ще не відбулися, але, якщо ми маємо на меті зазирнути у майбутнє, необхідно знати яким було минуле» [7, С. 9].

Отже, глобалізація – це процес, який охоплює всю земну кулю, включає в себе інформаційно-технологійний, економічний, соціальний, політичний, демографічний, екологічний, культурний та інші аспекти. Глобалізація посилює різні аспекти у різних куточках світу по-різному та характеризує готовність країн до наступного рівня розвитку.

Література

1. Тиндик Н.П. Трудова міграція в епоху глобалізації : інтеграція у світ чи втеча від бідності : монографія / Н.П. Тиндик. – Львів: ЛьвДУВС, 2009. – 600 с.
2. Козловець М.А. Феномен національної ідентичності : виклики глобалізації : монографія. – Житомир: ЖДУ ім. І.Франка, 2009. – 558 с.
3. Потехін О.В. Глобалізація безпеки: Навчальний посібник / О.В. Потехін, І.Я. Тодоров. Донецьк: Ноулідж, 2011. – 246 с.
4. Фролова Т.О. Інвестиційні корпоративні стратегії в умовах глобалізації : монографія / Т.О. Фролова. – К.: КНЕУ, 2012. – 426 с.
5. Фоміна М.В. Проблеми сталого економічного розвитку в умовах глобалізації : монографія / М.В. Фоміна; М-во освіти і науки, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М.Туган-Барановського. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – 359 с.
6. Джаман М.А., Шуканов П.В. Этнографические аспекты развития глобализации и регионализации в современном мире : монография / М.А. Джаман, П.В. Шуканов – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 200 с.
7. Павлов О.І. Тенденції розвитку цивілізацій у контексті глобалізації: Навчальний посібник / О.І.Павлов. – Одеса: Астропринт, 2009. – 288 с.